

# תנו לנו שלום! תנו לנו חיים!"

# האזנא

ארבעה וחצי מיליון יצורים אנושיים מסריבים למות. יש להם זכויות אנושיות ולאומיות, זכויות שאתם מעניקים לכל העמים, ושעדיין לא הענקתם לעם הפלסטיני.

אך גם אם נתעלם מן הצד המוסרי, מן הגנון והצדק, יש הצד המעשי, התועלת. על-ידי ההכרה בעם הפלסטיני אתם תורמים למניעת הסכנה של מלחמה עולמית. הטענה המדהימה ביותר לשלילת ההכרה מאש"ף, לשלילת ההכרה מהעם הפלסטיני, היא הטענה שאין להכיר באש"ף מפני שאש"ף אינו מכיר בישראל.

אין מאשימים אותנו במעשה כלשהו, אלא במחדל: שלא הכרנו בזכותה של ישראל להתקיים. אש"ף צריך להכיר בזכותה של ישראל להתקיים, ואז ישנה העולם את יחסו לאש"ף.

קשה לי להבין זאת עקרונית, שהרי יש להכיר בעם מפני שהוא קיים, ולא בגלל שום סיבה אחרת. אבל הפני קסינג'ר קבע את התנאי הזה. כולכם מכירים את נוסח הדברים, שהיו מצורפים להסכסכה-הספרה (1975). זה הפך מדיניות של ממשלת ארצות-הברית. זה הפך גם חלק מן החיים הפוליטיים באירופה.

אני דוחה את הגישה הזאת של קסינג'ר. אני תובע שיכירו בי מפני שאני קיים. אינני חושב שלנו, הפלסטינים, מותר להתפשר עם עקרונות, על-ידי כניעה לתנאי הזה של קסינג'ר.

אבל אחרי שאמרתי זאת, אני קובע ש"אירגון-השיחרור הפלסטיני, כממשלת העם הפלסטיני וכביטוי לבגרות המדינית הגוברת, התאים את הקו המדיני שלו למציאות של העולם שבו אנו חיים. ומתוך הכרה זו נודדה סידרה של החלטות חשובות ביותר, שהעולם ומר קסינג'ר העדיפו להתעלם מהן כליל.

עוד ב-1974 החליטה המועצה הלאומית הפלסטינית לנסח מחדש את המטרה הלאומית הפלסטינית, וקבעה כי המטרה היא להקים את "הרשות הלאומית הפלסטינית" בכל חלק של פלסטין שישוחרר, או שממנו תיסוג ישראל.

ב-1977 אישרה המועצה את המטרה הזאת מחדש בצורה ברורה עוד יותר, והחליטה שהמטרה היא הקמת "מדינה לאומית פלסטינית" בחלק של פלסטין. באותה השנה קיבלה המועצה הלאומית הפלסטינית את ההחלטה חסרת התקדים, לייצר מגע עם כוחות מתקדמים ודמוקרטיים בישראל ובעם היהודי.

ב-1978 התקיימה בבגדאד ועידת-הפיסגה הערבית, ש"קבעה פה אחד מטרה חדשה לאומה הערבית כולה: שלום צודק ותמידי - אני חוזר ומדגיש: תמידי - המבוסס על נסיגת ישראל מן השטחים שכבשה ב-1967. ההחלטה הזאת אושרה ב-1979 על-ידי המועצה הלאומית הפלסטינית, המוסד העליון של העם הפלסטיני, פה אחד.

ב-1981 אירע מאורע היסטורי. המועצה הלאומית הפלסטינית, קיבלה בברכה את הצהרתו של נשיא ברית-המועצות, ליאניד ברז'נייב, שהיתה כלולה בנאומו לפני ועידת המיפלה הקומוניסטית הסובייטית. הצהרה זו קראה לשלום בהשתתפות אש"ף וישראל, שיבטס על זכותו של כל המדינות, ובכללן ישראל - שאתה הזכיר במפורש - לחיות בשלום ובביטחון. זהו מיסמך חשוב ביותר.

לאחרונה, במושב שלה באלג'יר, הרחיקה המועצה הלאומית הפלסטינית לכת. היא קיבלה את תוכנית-השלום שעליה הוחלט בוועידת-הפיסגה הערבית בעיר פאס, והעלתה בדרגה את תוכנית-השלום של ברז'נייב. היא אישרה אותה בפירושי. בעוד שקודם לכן רק "קידמה אותה בברכה".

זוהי העמדה הפלסטינית הרישמית. אך תניחו למריבות הפנימיות שלנו להסיח את דעתכם מן העובדה החשובה הזאת. כמה מאיתנו רצו להרחיק לכת עוד קצת יותר, ועל כך היו חילוקי-דעות.

שאתם רגישים במיוחד למימד המוסרי. הטבח בצברה ובשאתילא היה מעשה בלתי-מוסרי בעל מימדים היסטוריים. אפשר לחשוב שזה נוגע רק לקורבנות. אך לא ולא. זה נוגע לכל. זה נוגע במיוחד לכם כאן, בהולנד. ממשלת-ישראל פלשה ללבנון במטרה מוצהרת להשמיד את אש"ף מבחינה צבאית, מדינית, חברתית וכלכלית. כולנו יודעים שאש"ף הוא מושג מופשט, אך גם ממשות אנושית. הוא ביטוי ללאומיות הפלסטינית. לקיום העם הפלסטיני.

ההשמיד את אש"ף, וזה הכריז על כך פומבית, פירושו להכריז על השמדת העם הפלסטיני, כיעד מעשי.

זה נוגע לעולם כולו, זה נוגע למוסדות העולמיים. העולם ראה כיצד נטבחים הפלסטינים והלבנונים בצברה ובשאתילא.

לכן העולם כולו, וגם אתם כאן, אחראים לטבח הזה, בשם שהעולם כולו היה אחראי לטבח של היהודים בימי השואה.

יש ציווי מוסרי, אך לא מוסרי בלבד. כבר אי-אפשר לעזור לאותם השוכבים בקברים של צברה ושאתילא. אך צריכים לעזור למי שזה יכול לקרות לו מחר. לכן חשוב להתעמק בעניין השלום, ולהבין מהן הדרכים להשגתו. ובעיני, הדרך החשובה ביותר היא ההכרה באירגון השיחרור הפלסטיני, כנציג הביצועי של העם הפלסטיני, כביטוי וכמכשיר של הלאומיות הפלסטינית. בני הפלסטינים לא יתכן שלום, ולא תיתכן יציבות במיזרח התיכון ובעולם כולו.

לכן, מי שמכיר באש"ף תרומה אמיתית וממשית לעניין השלום בעולם. ומי שתורם לשלום, דואג גם לאינטרסים של עצמו, שהרי אם תפרוץ מלחמת-עולם, אתם, בני מערב אירופה, תהיו המטרות הראשונות לפצצות הגרעיניות, לפני שהן יגיעו אל העולם השלישי.

## .. אש"ף נכד הכי ב"ישראל!"

תוך הבנת המצב הזה, ובשל חשיבות ההכרה באש"ף, אנחנו קוראים לכם לפעול בכיוון זה. אחר כל מה שקרה, אחרי כל הזוועות והמלחמות, התלאות והיסורים קשה להבין איד לא זכה עדיין העם הפלסטיני בהכרה בזכויותיו.

יש דרכים רבות להכרה, הדרך החשובה ביותר היא ההכרה המוסרית. צריכים להכיר בעם הפלסטיני מפני שהוא ישנו, מפני שהוא קיים.

לפני שלושה שבועות, כמעט במאוס, הופיע עיצאם אל-סרטאווי כלינוס של חברי-פרלמנטים מרחבי אירופה, שנערכו באולם-המליאה של הפרלמנט ההולנדי בהאג. הוא הופיע מיד אחרי אורי אבנרי, ושיבה מיוחדת של הכינוס הוקדשה לשני נאומים אלה. כמו אבנרי, ריכר גם הוא ללא טכסט מוכן מראש. זה היה נאומו האחרון של סרטאווי בחייו, מאחר שבהשפעת שימעון פרס נמנע ממנו לנאום באינטרנציונל הסוציאליסטי.

הנאום יכול להיחשב כצוואתו. הוא הוקלט כולו, וזה קן נוסחו המלא:

## כירותי ורבותי

אינני יודע מדוע זה קורה לי, אך תמיד נגזר עלי באסיפת להופיע אחרי הנאום המזהיר ביותר. לכן לא אנסה להתחרות עם סינג'ונו המבריק של ידידי הטוב, אורי, ואתחיל בדברים פרוזאיים.

אני מודה לכם על ההזדמנות שנתתם לי להופיע כאן לפניכם. אני יודע שזהו כינוס חשוב ביותר. אכן, אני מעריך את חשיבות הכינוס הזה עד כדי כך שביליתי לילה שלם בטיסה, כדי להגיע הנה. היה עלי לבטל את כל לוח-הפגישות שלי בתוניס, שם הייתי אתמול, וטסתי כמה אלפי קילומטרים כדי להגיע אליכם.

אם תשאלו אותי מהו הדבר החשוב ביותר ברגע זה, אגיד לכם: להשיג הכרה אוניברסלית באש"ף. אני סבור כי זוהי המטרה המיידית והדחופה ביותר בעולם כולו.

השלום במיזרח התיכון הוא ציווי מוסרי עליך. אך לא רק משום שזהו ציווי מוסרי עליך, אלא משום שהוא חשוב לכולנו, ולא רק לנו. עמי המיזרח התיכון, אלא לעולם כולו, וגם לכם, גבירותי ורבותי, בני מערב אירופה, ולשותפיכם שמעבר לאוקיינוס, ארצות-הברית. כי מאותה ארץ קדושה, שממנה יצאה בשורת רת התרבות האנושית היקרה לנו, בשורת קיומנו האנושי, מסורתנו ותרבותנו, עלוזה להתחיל מידחמת-העולם הגרעינית, שתביא להתפוצצות שבה יאכד עולמנו.

מוטב שהעולם יגלה בעוד מועד שקיים שם מצבי חירום, לפני שתתרחש שואת כל השואות. המאבק למען השלום הוא מאבק מוסרי - וכולנו מייחסים חשיבות רבה לעניינים שבמוסר. אני יודע

סרטאווי לא גילה לנוכחים שהוא יותר על פגישו עם יאסר ערפאת עצמו, שזימן אחרו לתוניס.



ועידת האג: סרטאווי (ליד שולחן הנשיאות מימין) מקשיב לאבנרי (על הדוכן)

רק אחדד ומשה יכולים לעשות שלום!